

PSIHOLOGIE - PSIHOTERAPIE

Colecție coordonată de
Simona Reghintovschi

Isabel Briggs Myers, Peter B. Myers

Oameni și vocații

Înțelegerea tipurilor
de personalitate

Traducere din engleză de
Nicoleta Dascălu

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta:
FABER STUDIO (Magda Radu)

Redactor:
RALUCA HURDUC

Director producție:
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:
RĂZVAN NASEA

Corectură:
ELENA BIȚU
ROXANA SAMOILESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MYERS, ISABEL BRIGGS

Oameni și vocații : înțelegerea tipurilor de personalitate / Isabel

Briggs Myers, Peter B. Myers ; trad.: Nicoleta Dascălu. - București :

Editura Trei, 2013

ISBN 978-973-707-670-0

I. Myers, Peter B.

II. Dascălu, Nicoleta (trad.)

159.923

Titlul original: Gifts Differing. Understanding Personality Type

Autori: Isabel Briggs Myers, Peter B. Myers

Copyright © CPP, Inc 1980, 1995

Prezenta ediție s-a publicat cu acordul editurii Nicholas Brealey Publishing
prin Agenția literară Livia Stoia

Copyright © Editura Trei, 2013

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-670-0

*Tuturor celor care doresc să își folosească pe deplin darurile
cu care au fost înzestrați.*

*Ci precum într-un singur trup avem multe mădulare
și mădularele nu au toate aceeași lucrare,
Așa și noi, cei mulți, un trup suntem în Hristos
și fiecare suntem mădulare unii altora;
Dar avem felurite daruri...
(Rom. 12: 4-6)*

Cuprins

11	<i>Prefață</i>	
18	<i>Prefață la ediția originală</i>	
20	<i>Cuvânt-înainte al editorului american</i>	
26	<i>Nota editorului american</i>	
27	Partea I.	Teorie
29	<i>Capitolul 1.</i>	O explicație sistematică pentru diferențele de personalitate
50	<i>Capitolul 2.</i>	Aplicații extinse ale teoriei lui Jung
63	Partea a II-a.	Efectele preferințelor asupra personalității
65	<i>Capitolul 3.</i>	Tabele de tipuri pentru comparație și descoperire
92	<i>Capitolul 4.</i>	Efectul preferinței EI
97	<i>Capitolul 5.</i>	Efectul preferinței SN
106	<i>Capitolul 6.</i>	Efectul preferinței TF
112	<i>Capitolul 7.</i>	Efectul preferinței JP
121	<i>Capitolul 8.</i>	Comparație între formele extravertite și cele introvertite ale proceselor
126	<i>Capitolul 9.</i>	Descrierea celor șaisprezece tipuri

10	173	Partea a III-a. Implicațiile practice ale tipului psihologic
	175	<i>Capitolul 10.</i> Utilizarea contrariilor
	187	<i>Capitolul 11.</i> Tipul psihologic și căsătoria
	199	<i>Capitolul 12.</i> Tipul psihologic și învățarea timpurie
	212	<i>Capitolul 13.</i> Stiluri de învățare
	226	<i>Capitolul 14.</i> Tipul psihologic și profesia
	251	Partea a IV-a. Dinamica dezvoltării tipului psihologic
	253	<i>Capitolul 15.</i> Tipul psihologic și sarcina de a deveni adult
	261	<i>Capitolul 16.</i> Buna dezvoltare a tipului psihologic
	272	<i>Capitolul 17.</i> Obstacole în calea dezvoltării tipului psihologic
	277	<i>Capitolul 18.</i> Motivația în procesul de dezvoltare a tipului psihologic la copii
	284	<i>Capitolul 19.</i> Continuarea drumului din locul unde sunteți acum
	302	<i>Note de final</i>
	305	<i>Referințe</i>
	309	<i>Despre Isabel Briggs Myers</i>
	316	<i>Tabelul complet al tipurilor</i>

Prefață

Aceasta este o carte de familie. Indiferent dacă familia voastră este formată din rude de sânge, prieteni apropiați sau colegi de muncă, ideile și conceptele prezentate aici vă pot ajuta să vă înțelegeți pe voi înșivă și reacțiile pe care le aveți în procesul vieții de zi cu zi și să înțelegeți și apreciați reacțiile celor din jurul vostru care, înzestrați fiind cu daruri diferite de ale voastre, par să vadă lucrurile din perspective total diferite.

Dacă ați fost vreodată mirați de modurile variate și, adeseori, uluitor de diferite, în care oamenii importanți pentru voi, sau doar oamenii care vă înconjoară, par să privească lucrurile sau să reacționeze în anumite situații, această carte vi se va părea interesantă. Dacă nu reușiți să înțelegeți sau să comunicați cu o persoană la care țineți — părinte, copil, coleg de muncă, altcineva — poate că ideile din această carte sunt exact ceea ce căutați.

Autoarea — Isabel Briggs Myers — a fost mama mea. După ce a luptat cu cancerul timp de douăzeci de ani, ne-a părăsit la 82 de ani, exact înainte de publicarea primei ediții a acestei cărți. Scopul ei era să îi ajute pe oameni să fie fericiți și eficienți, indiferent de ce aleg să facă, iar înverșunarea cu care și-a dorit asta i-a dat puterea de a lupta cu boala până când a terminat cartea. Faptul că, din 1980 și până acum, peste 100 000 de persoane au

12 citit *Oameni și vocații*, care se vinde, de la an la an, într-un număr din ce în ce mai mare de exemplare, este un omagiu adus per-spicacității ei.

Cartea ei prezintă, într-un limbaj pe înțelesul tuturor, ideile referitoare la tipurile de personalitate ale faimosului psiholog elvețian Carl Gustav Jung, așa cum se aplică ele la oamenii obișnuiți, cu probleme obișnuite. Această carte a ajutat mii de oameni să recunoască modurile diferite în care fiecare dintre noi acționează și reacționează și să înțeleagă lumea prin relațiile pe care le avem cu ceilalți. Darul ei a fost să reușească să anuleze părerea veche, dar atât de frecvent întâlnită, conform căreia fiecare dintre noi prezintă, într-un fel sau altul, o deviere de la „persoana normală” ideală. Ea a înlocuit această părere cu recunoașterea faptului că ne-am născut, fiecare, înzestrați cu daruri diferite, cu „tipare” unice ale modurilor în care preferăm să ne folosim mințile, valorile și sentimentele în viața de zi cu zi. Jung a împărțit activitățile pe care le facem zilnic în două categorii de activități mentale simple: integrarea (sau conștientizarea) informațiilor noi (pe care a numit-o percepție); și decizia sau tragerea unei concluzii cu privire la aceste informații (activitate căreia nu i-a dat un nume).

Jung și-a elaborat teoria tipurilor psihologice acum mai bine de 70 de ani, dar, în clinică, el avea de-a face în general cu pacienți care prezentau probleme psihologice grave și se lovea în primul rând de dezvoltarea ratată sau dezechilibrată a tipului pe care îl descoperea la persoanele incompetente, nefericite sau care aveau nevoie de psihoterapie. Jung nu era foarte interesat de aspectele pe care le prezentau diferitele tipuri psihologice în rândul oamenilor obișnuiți, sănătoși. Mai mult decât atât, el scria în germană, pentru un public specializat, format doar din

psihologi. Chiar și ediția în limba engleză a *Tipurilor psihologice* este greu de citit. Prin urmare, nu este de mirare că teoria tipurilor de personalitate a lui Jung a stârnit puțin entuziasm în rândul oamenilor obișnuiți interesați de personalitatea umană.

Pe de altă parte, Isabel Myers, care nu urmase studii de psihologie, și-a dedicat în întregime a doua parte a vieții interpretării și adaptării teoriei lui Jung, pentru a-i ajuta pe oamenii obișnuiți, sănătoși, normali, să înțeleagă că este perfect normal să fie indivizi unici, adeseori destul de diferiți de cei din jurul lor, și că multe, dacă nu cea mai mare parte, dintre diferențele, problemele și neînțelegerile pe care le pot trăi în relațiile cu ceilalți pot fi explicate prin modalitățile perfect normale, dar diferite, în care oamenii integrează și procesează informațiile.

Premisa de la care pleacă această carte este că fiecare dintre noi avem un set de daruri, un set de instrumente psihice pe care ne-am obișnuit să le folosim și cu care căutăm să acționăm în viața de zi cu zi. Deși toți avem acces la aceleași instrumente de bază din „cutia cu scule” psihologice, fiecare dintre noi are un instrument preferat (sau mai multe), care i se pare mai ușor de folosit și pe care îl folosește regulat pentru îndeplinirea unei sarcini anume. Această sumă unică de preferințe ne conturează personalitatea, distingând-o de celorlalți și ne face să semănăm sau să fim diferiți de aceștia.

O problemă des întâlnită, motiv de stres pentru mulți dintre noi, este faptul că, uneori, suntem incapabili să comunicăm altei persoane la care ținem ceva care pentru noi este clar și foarte personal — nu reușim să comunicăm, astfel încât această persoană să fie de acord cu noi, sau măcar să înțeleagă importanța a ceea ce povestim. Ne putem simți răniți și respinși de faptul că problema noastră nu este recunoscută ca atare, sau putem fi

14 uimiți că persoana în cauză nu reușește să aprecieze logica poziției noastre. În *Oameni și vocații*, Isabel Myers ne oferă explicații ușor de recunoscut, pentru multiplele utilizări ale instrumentelor personalității noastre și ne indică drumul către modurile constructive de folosire a diferențelor dintre oameni.

Poate ar fi bine să vă spun povestea scrierii acestei cărți, pentru a vă da o imagine despre ceea ce urmează să citiți. Isabel Myers și mama ei, Katharine Cook Briggs, erau interesate cam de 16 ani de teoria lui Jung când, din cauza izbucnirii celui de-al Doilea Război Mondial, mulți bărbați au plecat din industrie pentru a lucra în servicii, iar locul lor a fost luat de femei, care au renunțat la activitățile lor obișnuite. Având în vedere că, pentru majoritatea femeilor, industria grea era un teritoriu complet nou și destul de ciudat, mama și bunica mea s-au gândit că o bună cunoaștere a preferințelor personale — din punct de vedere al teoriei jungiene a tipurilor — ar fi de folos în identificarea aceluși loc de muncă în care cineva fără experiență s-ar simți bine și ar fi eficient. Au căutat fără succes un test sau un indicator al preferințelor personale din perspectivă jungiană și, în cele din urmă, au decis să inventeze propriul lor test. Rezultatul a fost inventarul personalității numit *Indicatorul de Tipuri Myers-Briggs* (Indicator sau MBTI®). Și, cum niciuna dintre ele nu era psiholog sau psihometrician, au trebuit să pornească de la zero.

Cât timp au lucrat singure la înțelegerea și corelarea propriilor observații, nu au avut nicio problemă, dar când, în 1943, au creat primul set de întrebări ce urma să devină MBTI, ele s-au lovit de opoziția cu două tăișuri a comunității academice. În primul rând, niciuna dintre ele nu era psiholog, niciuna nu avea studii superioare, de fapt, niciun fel de studii de psihologie, statistică sau producerea testelor. În al doilea rând, comunitatea

academică (și chiar și cercetătorii și analiștii jungieni) nu prea folosea teoria lui Jung cu privire la tipurile psihologice și, prin urmare, nu aveau ce face cu un chestionar autoadministrat, al cărui scop era identificarea tipului jungian, inventat de două femei care „în mod evident nu aveau pregătirea necesară”. În realitate, Isabel Myers nu era chiar atât de lipsită de formare în acest domeniu. E adevărat, nu urmase studii universitare în disciplinele sus-menționate, dar avea o minte scilpitoare și, mai mult de un an, își făcuse ucenicia pe lângă un specialist recunoscut în tehnicile și instrumentele de care avea ea nevoie. Este vorba despre Edward N. Hay, care ocupa atunci poziția de director de personal într-o bancă importantă din Philadelphia. De la el, Isabel Myers a învățat tot ce îi trebuia despre construirea testelor, despre notare, validare și statistică.

Fără să fie demoralizată de lipsa de interes sau de opoziția comunității psihologice, Isabel Myers s-a concentrat pe dezvoltarea Indicatorului, strângând date, cizelând întrebări, aplicând testele acceptate pentru a le valida, pentru a verifica dacă sunt fiabile, replicabile și semnificative din punct de vedere statistic. Puțin câte puțin, s-a contaminat de entuziasmul și încântarea majorității celor cărora le administra testul și le explica Indicatorul; ea a numit reacția lor reacția „aha” — exprimarea încântării pe care o simțea cineva când recunoștea un aspect al propriei personalități identificate de Indicator. Una dintre cele mai mari plăceri pe care le trăia atunci când dădea *feedback* după calcularea Indicatorului unei persoane era reacția uluită pe care o întâlnea uneori: „Ce bine e să descopăr că e OK să fiu eu!”

Cincizeci de ani mai târziu, un număr surprinzător de mare de persoane au auzit de MBTI sau chiar și l-au aplicat (peste două milioane și jumătate de oameni l-au făcut în 1994) și un

16 număr de concepte jungiene au intrat în vocabularul nostru curent. De exemplu, extraversia este în general înțeleasă drept extragerea energiei din activități externe, iar introversia drept extragerea energiei din activități interne. Un exemplu potrivit ar fi: după muncă, preferați să ieșiți și să socializați sau să vă relaxați singuri? Pentru mulți extraverți, „o petrecere ratată” este „una la care nu reușești să mergi”. Pentru mulți introverți, este „petrecerea la care ai participat”.

Utilizat la origine în consilierea individuală, Indicatorul este acum aplicat pe scară largă în *team building*, dezvoltare organizațională, managementul afacerilor, educație, formare, consilierea carierei. A fost tradus cu succes în franceză și spaniolă, iar traducerile în circa douăsprezece alte limbi sunt în curs de validare. Înțelegerea tipului propriei personalități a adus o schimbare bine-venită în viețile oamenilor, într-o gamă foarte largă de situații. De la publicarea primei ediții a acestei cărți, au existat dovezi coplesitoare cu privire la măsura în care le este utilă oamenilor în aproape toate aspectele vieții personale și profesionale. Și această utilitate a fost bine documentată și dovedită.

Am convingerea personală că mare parte din durerea non-fizică și din stresul lumii contemporane este rezultatul neînțelegerilor dintre oameni în general bine intenționați și nu este provocată de dezacorduri ireparabile. Dacă așa stau lucrurile, putem crește vizibil calitatea vieții de zi cu zi a fiecăruia dintre noi dacă ne înțelegem pe noi înșine mai bine, dacă înțelegem cum ne strângem și procesăm informațiile, cum ajungem la concluzii și decizii, cum le comunicăm celorlalți gândurile și dorințele. Un nivel crescut de cooperare și armonie poate fi atins dacă învățăm să înțelegem și să apreciem modurile în care ceilalți sunt diferiți de noi și dacă găsim căi de a comunica

cu ceilalți, pe care aceștia să le înțeleagă și să le găsească ușor de folosit.

Carl Jung a scris despre *arhetipuri* — acele simboluri, mituri și concepte ce par înnăscute și împărtășite de membrii unei civilizații, fiind transcendente și nedepinzând de cuvinte pentru a fi comunicate și recunoscute. Diferite culturi pot avea diferite arhetipuri, dar conceptele sunt universale. Dacă tipul de personalitate este un astfel de concept și dacă este universal, indiferent de cultură, religie sau mediu, înseamnă că avem de-a face cu o adevărată provocare! Ne putem imagina chiar că „reacția aha”, avută în momentul în care recunoaștem ceva despre noi înșine sau recunoaștem motivul diferenței dintre noi și altcineva se poate extinde la o familie internațională, dincolo de granițe politice și economice, pentru a aduce înțelegerea, respectul și acceptarea diferențelor dintre oamenii de diferite nații, rase, culturi și convingeri. Cu puțină vreme înainte să moară, Isabel Myers și-a exprimat cea mai fierbinte dorință: ca multă vreme după ce ea nu va mai fi, scrierile ei să continue să ajute oamenii să-și recunoască talentele și să se bucure de ele. Cred că ar fi încântată de faptul că, cincisprezece ani mai târziu, lucrările ei sunt atât de apreciate.

Peter Briggs Myers
Washington, D.C.
Martie 1995

Prefață la ediția originală

Această carte este scrisă pe baza convingerii că multe probleme ar putea fi depășite cu mai mult succes dacă ar fi abordate din perspectiva teoriei tipurilor psihologice a lui C.G. Jung. Prima traducere în limba engleză a cărții *Tipuri psihologice* a fost publicată în 1932, la Harcourt Brace. Mama mea, Katharine C. Briggs, a introdus cartea în familie și în viețile noastre. Am așteptat amândouă mult timp ca cineva să inventeze un instrument care să indice nu doar preferințele personale pentru extraversione sau introversione, ci și tipul preferat de percepție și de luare a deciziilor. În vara lui 1942, am decis să facem noi însene asta. Începând de atunci, *Indicatorul de Tipuri Myers-Briggs* a produs o gamă largă de informații despre semnificațiile practice ale tipului de personalitate.

Cu toate acestea, implicațiile teoriei trec dincolo de statistici și pot fi exprimate doar în termeni umani. Cartea de față prezintă o descriere informală a tipurilor psihologice și a consecințelor acestora, așa cum ne-au apărut nouă de-a lungul anilor. Sper ca părinții, profesorii, studenții, consilierii, clinicienii, preoții — și toți ceilalți care au legătură cu realizarea potențialului uman — să găsească în această carte o explicație rațională pentru multe dintre diferențele de personalitate pe care le întâlnesc în activitatea profesională sau în viața lor privată.

A fost nevoie de trei generații pentru a scrie această carte: înțelegerea profundă adusă de intuiția introvertită a mamei mele (IIAL) cu privire la sensul tipului; convingerea mea (IIAP) de introvertă cu privire la importanța aplicațiilor practice ale tipului; combinația extraordinară a fiului meu Peter (EIAP) de perspectivă extravertă, intuiție, darul exprimării, simțul priorităților — fără care aceste pagini poate nu ar fi fost terminate niciodată.

Isabel Briggs Myers
Februarie 1980

Cuvânt-înainte al editorului american

Oameni și vocații este o carte despre personalitatea umană — bogăția și diversitatea ei, rolul pe care îl joacă în influențarea carierei, a căsniciei, a însuși sensului vieții. A fost scrisă de o femeie pentru care observarea, studiul și măsurarea personalității au fost pasiuni mistuitoare timp de mai bine de un secol.

Cadrul conceptual după care Isabel Myers și-a organizat observațiile sensibile și optimiste este tipologia lui Carl Jung, ușor modificată și elaborată de Myers și mama ei, Katharine C. Briggs. Odată înțeleasă, teoria lui Jung oferă o structură minunată pentru înțelegerea atât a asemănărilor, cât și a diferențelor dintre ființele umane.

Deoarece chestionarul psihometric numit *Indicatorul de Tipuri Myers-Briggs* este, probabil, cea mai simplă și mai fiabilă metodă de determinare a tipului jungian căruia îi aparține o persoană, această carte este și despre MBTI. Multe dintre explicațiile despre rolul pe care îl joacă personalitatea în influențarea comportamentului uman au avut la bază cercetări realizate cu Indicatorul de Tipuri și ele sunt prezentate în aceste pagini.

Povestea din spatele creării Indicatorului de Tipuri este în mod sigur unică în istoria psihologiei. Este biografia unei ființe

umane extraordinare, sau poate chiar o saga a unei întregi familii. Este instructivă pentru că demonstrează într-un mod atât de clar impactul părinților asupra copiilor și este o sursă de inspirație pentru că arată, încă o dată, cât de multe poate reuși să facă ființa umană chiar luptându-se cu obstacole greu de depășit.

Povestea începe în 1886, cu căsătoria dintre două persoane înzestrate cu capacități ieșite din comun: Katharine Cook și Lyman Briggs.

Katharine, o intelectuală pasionată de lectură și o observatoare tăcută, a fost intrigată de asemănările și diferențele din personalitatea umană în vremea Primului Război Mondial. A început să își creeze propria tipologie, în mare parte prin studiul biografiei, iar mai apoi a descoperit că Jung inventase un sistem similar, pe care ea l-a acceptat imediat și a început să îl exploreze și dezvolte. Lyman era un om de știință multilateral, într-o vreme când știința americană era încă în fașă, și a devenit o figură dominantă a primei jumătăți a secolului XX, fiind cel care a impus știința drept o forță esențială în mediile guvernamentale. Ocupând funcția de director al Biroului Național de Standarde, Lyman a jucat un rol în dezvoltarea aviației moderne și a energiei atomice, dar și în explorarea stratosferei și a Antarcticii. Deși a primit numeroase distincții și a intrat în istoria Michigan State University (pe care a absolvit-o) prin înființarea Lyman Briggs College, dr. Briggs a rămas o persoană extrem de modestă, smerită și plină de compasiune.

Soții Briggs au avut un singur copil, pe Isabel, pe care au educat-o acasă, cu excepția a doi ani, când au trimis-o la o școală de stat. Isabel Briggs a intrat la Swarthmore College la 16 ani și a absolvit în 1919, pe primul loc din grupa ei. În primul an de studii s-a căsătorit cu Clarence Myers. Până la izbucnirea celui

22 de-al Doilea Război Mondial, a fost doar mamă și gospodină, deși a găsit timp și pentru publicarea a două romane polițiste, ambele încununare de succes și unul chiar câștigător al unui premiu, surclasând o poveste de Erle Stanley Gardner.

Suferințele și tragediile războiului au stârnit dorința lui Myers de a face ceva care să ajute oamenii să se înțeleagă între ei și să evite conflictele distructive. Isabel fusese pătrunsă de admirația pe care mama ei o purta tipologiei jungiene, prin urmare s-a hotărât să găsească o metodă prin care teoria să poată avea aplicații practice. Așa s-a născut ideea unui „indicator al tipului”. Fără o educație formală în psihologie sau statistică, fără sponsorizări din partea universităților sau granturi pentru cercetare, Myers a început activitatea minuțioasă de a crea un lot de itemi care să capteze atitudinile, sentimentele, percepțiile și comportamentele diferitelor tipuri psihologice, așa cum fuseseră acestea înțelese de ea și mama ei. Propriii copii, adolescenți, și colegii de clasă ai acestora au fost primii cobai, dar toți cei cărora Myers le determina tipul erau invitați să vină cu idei sau să își dea cu părerea cu privire la itemi.

Myers era o cititoare înrăită, așa că a început să bată bibliotecile pentru a învăța singură ceea ce avea nevoie să știe în domeniul statisticii și al psihometriei. A devenit asistenta lui Edward N. Hay, care, mai târziu, a fondat una dintre primele firme de consultanță din Statele Unite. A convins nenumărați directori de școli din vestul Pennsylvaniei să îi permită să testeze elevii. Și a petrecut multe seri stabilind punctaje pentru întrebări și clasificând datele.

În primii zece ani de activitate, Myers a primit foarte puțin sprijin exterior, cu excepția celui oferit de membrii familiei. Prin

tatăl ei, l-a întâlnit pe decanul unei universități de medicină, care i-a permis să testeze studenții. Myers a folosit această permisiune mai mulți ani, până când a reușit să strângă rezultate MBTI pentru mai bine de 5 000 de studenți la medicină și 10 000 de asistente medicale.

Reacția psihologiei oficiale la eforturile lui Myers a fost neprietenoasă, chiar ostilă. În primul rând, măsurarea personalității era considerată de mulți psihologi un demers suspect. Mai mult, tipologiile nu se bucurau de o reputație bună în rândul acelor, puțini, care erau interesați de teoria și măsurarea personalității. Scalele de evaluare a trăsăturilor și factorilor erau obiectul cercetării, iar faptul că Myers nu se bucura de sprijin din partea profesioniștilor din domeniu nu a ajutat la acceptarea MBTI. Nu există nicio dovadă că Myers ar fi fost câtuși de puțin intimidată de sceptici sau de critici. În anii 1950 și 1960, ea a continuat să alerge după directori de școli și decani de facultăți, pentru a obține acordul lor privind aplicarea MBTI.

Munca lui Myers a atras atenția favorabilă a câtorva experți în evaluare. Henry Chauncey, „gânditorul” de la Educational Testing Service, a fost atât de impresionat de Indicatorul de Tip, încât îi propune lui Myers să fie de acord ca ETS să distribuie testul pentru activități de cercetare. Nu toată lumea de la ETS împărtășea entuziasmul lui Chauncey și, cu excepția publicării unui manual în 1962, MBTI nu s-a dezvoltat în mod vizibil sub patronajul ETS. Donald T. MacKinnon, distinsul director al Institute of Personality Assessment and Research de la University of California, a adăugat Indicatorul la testele utilizate pentru evaluarea persoanelor creative și a publicat rezultate care veneau în sprijinul acestuia. Profesorul Harold Grant, de la

24 Universitatea de Stat din Michigan și Universitatea Auburn și dr. Mary McCaulley de la Universitatea din Florida au utilizat MBTI în numeroase cercetări.

În 1975, publicarea MBTI a fost transferată la Consulting Psychologists Press (Tipografia psihologilor consultanți), iar Centre for Applications of Psychological Type (Centrul de aplicare a tipurilor psihologice) a fost organizat ca un departament și laborator de cercetare pentru Indicator. Mai aproape de zilele noastre, a apărut o publicație dedicată cercetării și s-a înființat o asociație de utilizatori ai MBTI. O astfel de acceptare, pe scară largă, ar fi convins mulți cercetători trecuți de 75 de ani să pună deoparte calculatoarele și creioanele, dar nu era și cazul lui Isabel Myers. La 82 de ani lucra la o ediție revăzută a manualului pentru MBTI, iar calcurile pentru *Oameni și vocații* le-a corectat mult timp după ce începuse să fie grav slăbită de boală.

Deși era evident din ultimii ani de viață ai lui Myers că Indicatorul de Tipuri urma probabil să devină cea mai răspândită metodă de măsurare a personalității pentru persoanele fără probleme psihiatrice, Myers nu a dat niciodată dovadă de mândria sau autosuficiența pe care le-ar putea provoca o astfel de realizare: ea a continuat să fie mulțumită, recunoscătoare și entuziastă cu privire la utilitatea Indicatorului. Nici urmă de amărăciune de pe urma anilor de condescendență și respingere.

Aceste atitudini caracteristice lui Isabel Myers vor apărea în paginile ce urmează. De-a lungul întregii cărți, ea se concentrează pe frumusețea, puterea și infinitele posibilități ale personalității umane în varietățile ei fascinante. Probabil că nu va susține perfectibilitatea speciei umane, dar, în ciuda tuturor evenimentelor dureroase și decepționante din ultimii 40 de ani, Myers și-a

păstrat încrederea în oameni și optimismul cu privire la umanitate, care fac ca *Oameni și vocații* să fie mult mai mult decât un tratat important despre Indicatorul de Tipuri Myers-Briggs. Ne bucurăm să vă aducem această carte.

25

John Black
Iulie 1980

Nota editorului american

Indiferent dacă ați făcut sau nu inventarul de personalitate MBTI, cartea de față vă va ajuta să înțelegeți cadrul, teoria și multiplele utilizări ale tipului de personalitate, pe baza teoriei lui Carl Jung și a adăugirilor aduse acesteia de echipa mamă–fiică Katharine Briggs și Isabel Briggs Myers, care au creat instrumentul. În plus, dacă sunteți unul dintre cei două milioane și jumătate de oameni care au făcut inventarul de personalitate MBTI, *Oameni și vocații* vă va ajuta să înțelegeți mai bine tipul de personalitate căruia îi aparțineți și potențialul de dezvoltare de care dispuneți. Dacă nu ați făcut inventarul și doriți să îl faceți, luați legătura cu un consilier psihologic, consilier de carieră, psiholog sau alt profesionist calificat din zona în care locuiți.

Partea I

Teorie

O explicație sistematică pentru diferențele de personalitate

E la modă să spunem că fiecare individ este unic. Fiecare este produsul propriei eredități și propriului mediu, prin urmare, este diferit de toți ceilalți. Totuși, dintr-un punct de vedere practic, doctrina unicității nu este utilă fără un studiu de caz exhaustiv al fiecărei persoane ce urmează a fi educată, consiliată sau înțeleasă. Și nu putem porni de la premisa că mințile altor oameni funcționează după aceleași principii ca mintea noastră. Se întâmplă foarte des ca cei cu care intrăm în contact să nu gândească la fel ca noi, să nu aprecieze lucrurile pe care le apreciem noi, sau să nu fie interesați de ceea ce ne interesează pe noi.

Meritul teoriei prezentate în această carte este că ne ajută să ne așteptăm la diferențe de personalitate specifice între oameni și să ne purtăm în mod constructiv cu oamenii și cu diferențele lor. Pe scurt, teoria susține că variația ce pare foarte întâmplătoare în comportamentul uman nu se datorează întâmplării; ea este, în realitate, rezultatul logic al câtorva diferențe simple, observabile, din funcționarea psihică.

Aceste diferențe simple se referă la modul în care oamenii *preferă* să își utilizeze mintea, mai exact modul în care percep și modul în care fac judecăți. *Percepția* este înțeleasă aici ca

30 incluzând procesele prin care devenim conștienți de lucruri, oameni, situații, idei. *Judecata* include procesele prin care tragem concluzii cu privire la ceea ce a fost perceput. Laolaltă, percepția și judecata, care formează o mare parte din activitatea psihică totală a oamenilor, guvernează în mare măsură comportamentul lor exterior, deoarece percepția — prin definiție — determină ceea ce văd oamenii într-o anumită situație, iar judecata lor determină ceea ce decid să facă în legătură cu ceea ce văd. Prin urmare, este logic ca simplele diferențe la nivelul percepției sau judecății să aibă ca rezultat diferențe corespunzătoare la nivelul comportamentului.

Două moduri de percepție

După cum arată Jung în *Tipurile psihologice*, omenirea este dotată cu două moduri distincte și profund contrastante de a percepe. Un mod de a percepe este procesul familiar al senzației, prin care devenim conștienți de lucruri, direct prin cele cinci simțuri de care dispunem. Celălalt este procesul intuiției, care este percepție indirectă, pe calea inconștientului, incorporând idei sau asociații pe care inconștientul le leagă de percepțiile ce vin dinafară. Aceste contribuții inconștiente merg de la simpla „presimțire” masculină sau „intuiție feminină” până la exemple de vârf ale artei creative sau ale descoperirilor științifice.

Existența unor moduri distincte de percepție poate să pară un adevăr evident. Oamenii percep prin simțuri, dar percep și lucruri care nu sunt și nu au fost niciodată „la îndemâna” simțurilor. Teoria adaugă sugestia că cele două tipuri de percepție concurează pentru a câștiga atenția unei persoane și că majoritatea oamenilor, începând din copilărie, o *preferă* pe una dintre

ele, în detrimentul celeilalte. Cei care preferă să simtă sunt atât de interesați de realitatea din jurul lor, încât le mai rămâne foarte puțină atenție pentru ideile care vin, vag, de nu se știe unde. Cei care preferă intuiția sunt atât de absorbiți în urmărirea posibilităților pe care le oferă aceasta, încât se uită arareori foarte atenți la realitate. De pildă, cititorii care preferă să simtă vor tinde să își concentreze atenția asupra celor spuse aici, pe pagină. Cititorii care preferă intuiția vor citi mai degrabă printre și dincolo de rânduri, cu mintea la diferite posibilități.

De îndată ce copiii exprimă o preferință între cele două moduri de percepție, începe o diferențiere de bază în dezvoltare. Copiii sunt destul de stăpâni pe procesele lor psihice pentru a fi capabili să folosească mai des procesele favorite și a neglija procesele care le fac mai puțină plăcere. Indiferent de procesul pe care îl preferă, senzația sau intuiția, ei îl vor folosi mai mult, vor da mai multă atenție fluxului său de impresii și își vor crea o idee despre lume pe baza revelațiilor acestui proces. Celălalt tip de percepție va fi în planul secund, puțin în afara zonei de focalizare.

Datorită practicii constante, procesul preferat devine din ce în ce mai controlat și mai demn de încredere. Copiii devin mai adulți în modul în care folosesc procesul preferat decât în folosirea mai puțin frecventă a celui neglijat. Plăcerea lor se extinde de la procesul însuși la activitățile care necesită acest proces și ei tind să dezvolte acele trăsături de suprafață care rezultă din faptul că privesc viața într-un anumit fel.

Astfel, printr-o înlănțuire firească a evenimentelor, copilul care preferă senzația și copilul care preferă intuiția se dezvoltă de-a lungul unor linii divergente. Fiecare devine relativ adult într-o zonă în care celălalt rămâne relativ copil. Ambii își